

Residentieële grandeur

Wandelend door het 8e arrondissement

'Lutetia non urbs, sed orbis (Parijs is geen stad, maar een wereld),' verklaarde keizer Karel V al in het jaar 1539. En zo is het nog altijd. Elk van de twintig arrondissementen heeft zijn eigen identiteit, zijn eigen sfeer en zijn eigen ziel. Het achtste, dat we in deze editie gaan verkennen, is een trots en chic *quartier* waarin je als man het liefst zou flaneren in een deftige pandjesjas, met een hoge hoed op en een paraplu.

TEKST: ANDY ARNTS – BEELD: ANDY EN SUSAN ARNTS

DE MEESTEN BESEFFEN
NIET DAT ZIJ ARGeloos
HET APPARTEMENT
VOORBIJ RENNEN WAAR
SCHRIJVER GUSTAVE
FLAUBERT ROND 1870
WOONDE

In 1877 vat kunstenaar Gustave Caillebotte het Parijse stadsleven van eind 19e eeuw in een notendop samen in een schilderij dat later wereldberoemd zal worden: *Rue de Paris, temps de pluie* **1**. Het werk toont de place de Dublin, achter het gare de Saint-Lazare in het 8e arrondissement. De wijk is in die tijd zeer populair bij de *beau monde*, waar door er tal van luxe villa's en appartementen verrijzen langs de boulevards en avenues die enkele jaren eerder door de stadsarchitect Georges-Eugène Haussmann zijn aangelegd. Het gros van die woningen heeft de tand des tijds glorieus doorstaan en is recentelijk opgepoetst of weer in de oude luister hersteld. Een wandeling door het 8e arrondissement is dan ook vooral een reis door een rijk verleden waaraan het heden hier en daar zijn eigen accenten heeft toegevoegd.

Marcel Proust en Sint Augustinus

We gaan vroeg op pad en beginnen met een stevig ontbijt bij Le Triadou Haussmann (80, bld. Haussmann), zodat we voorlopig even vooruit kunnen. Wie de route liever per fiets aflegt, kan vóór het restaurant een *vélib* huren, wat weliswaar in reistijd scheelt, maar die later in de middag – als we o.a. een paar winkelpassages bezoeken – eerder een last dan een lust is.

Vanaf Le Triadou volgen we de boulevard in westelijke richting tot we links het square Louis XVI zien liggen. Midden in dit rustieke parkje bevindt zich de Chapelle expiatoire **2**. Eind 18e eeuw lag hier het cimetière de la Madeleine, waar in 1793 de onthoofde lichamen van het koningspaar Lodewijk XVI en Marie-Antoinette werden begraven, om vervolgens in 1815 te worden overgebracht naar de basiliek van

Saint-Denis. De kapel is absoluut de moeite waard om te bezichtigen, maar kent beperkte openingstijden. Reserveren is dan ook aanbevolen (zie kader 'Pratique').

We lopen om het parkje heen en komen weer uit op de boulevard Haussmann. Op nummer 102 herinnert een *plaque* ons aan schrijver Marcel Proust, die hier van 1906 tot 1919 woonde en er het overgrote deel van zijn onsterfelijke romancyclus *À la recherche du temps perdu* schreef.

Bij het kruispunt met de boulevard Malesherbes zien we rechts de machtige Église Saint-Augustin **3** met zijn opvallend rode kroontje. De kerk werd tussen 1860-1871 gebouwd en verhief zich indertijd als een byzantijns kroonjuweel op een gemoedelijk plein waar verschillende straten samenkamen. Tegenwoordig raast het autoverkeer de kerk links en rechts voorbij, maar binnen heerst nog altijd de stilte en word je overweldigd door de schoonheid van het interieur, de lengte van de kerk en vooral de ruim 60 m hoge dom met daaronder het indrukwekkende altaarbaldakijn **4**.

Cléo de Mérode en Gustave Flaubert

Achter de Église Saint-Augustin, op de place de Guatemala, slaan we linksaf de rue de la Bienfaisance in. Op de place de Narvik nemen we de tweede weg rechts, de rue de Téhéran. Op nummer 15 woonde van 1910 tot aan haar dood in 1966 de legendarische *danseuse* Cléo de Mérode (1875-1966) **5**. U zult er tevergeefs naar een *plaque* zoeken en dat is jammer, want Cléo werd in haar gloriejaren unaniem geroemd om haar uitzonderlijke schoonheid en haar smalle taille. Ze maakte furore in de Folies Bergère, maar raakte in opspraak door een vermeende affaire met de omstreden, veertig jaar oudere Belgische koning Leopold II. Zou dat de reden zijn dat de gemeente Parijs haar geen *plaque* waardig acht?

Ondertussen hebben we via de rue de Lisbonne het aangename Parc de Monceau bereikt **6**. Net als

alle andere Parijse stadsparken is ook dit park een walhalla voor joggers die langs de buitenpaden *en pleine forme* proberen te blijven. De meesten beseffen daarbij niet dat zij argeloos het appartement voorbijrennen waar schrijver Gustave Flaubert rond 1870 woonde (4, rue Murillo). In zijn kleine, met oosterse tapijten beklede salon, schreef hij vele literaire brieven die misschien nog wel meesterlijker waren dan zijn roman *Madame Bovary*.

Het park zelf stamt eveneens uit de tweede helft van de 19e eeuw en is aangelegd naar de artistieke smaak van die dagen, met onder andere een kunstmatige colonnade van Korinthische zuilen en kleurrijke bloemperken. Schrijver Guy de Maupassant, die het

park meermalen als toneel koos voor zijn verhalen, wordt er terecht geëerd met een standbeeld **7**.

Klein Rusland

We verlaten het park waar we zijn binnengekomen en slaan rechts de eerder genoemde rue Murillo in. Ook hier vinden we wederom geen *plaque* om de voormalige woning van Flaubert te markeren. François Lebel, de burgemeester van het 8e arrondissement, heeft wat dat betreft nog veel werk te verrichten.

Aan het eind van de rue Murillo slaan we rechts de rue de Courcelles in en gaan we vervolgens linksaf naar de rue Daru. Daar verheft zich halverwege aan de linkerkant de Russisch-orthodoxe Cathédrale

Musée Art Nouveau

Modekoning Pierre Cardin is inmiddels 91 jaar en weet dat de ontmoeting met Petrus geen dertig jaar meer zal duren. Daarom kocht hij Maxim's, één van Parijs bekendste en duurste restaurants, en richtte de bovenvertrekken in met zijn unieke verzameling voorwerpen uit de art nouveau-periode. Zo ontstond het Musée Art Nouveau, dat op afspraak te bezichtigen is. Gids (en auteur) Pierre-André Hélène vertelt er bevlogen over het interieur van Maxim's, dat nog in de oorspronkelijke staat verkeert, en de collectie waarin zich o.a. originele werken van Toulouse-Lautrec en de haarborstels van Sarah Bernhardt bevinden. Tussendoor lardeert hij zijn rondleiding met pikante verhalen van beroemde bezoekers als La belle Otero, Sacha Guitry en Zsa Zsa Gábor.

- Dagelijks geopend, behalve op maandag en dinsdag. Rondleidingen om 14.00 u in het Engels en om 15.15 u en 16.30 u in het Frans. Duur: 1 uur. Prijs: € 15,- per persoon.
- N.B. Tot 30 maart 2014 is in het Musée Art Nouveau een expositie te zien over de Franse schrijfster Sidonie-Gabrielle Colette. Deze tentoonstelling is uitsluitend toegankelijk tijdens de Franstalige tour.

3, rue Royale, 75008 Paris
lacollection1900@maxims-de-paris.com
www.maxims-artnouveau-museum.com

Saint-Alexandre Nevsky de Paris **8**. Een schitterend staaltje byzantijnse bouwkunst uit 1861, met vijf verguld koperen koepels die Christus en de vier evangelisten symboliseren. In 1883 vond hier de uitvaart plaats van Ivan Toergenev en 35 jaar later trad Pablo Picasso er in het huwelijk met de Russische ballerina Olga Khokhlova. Jean Cocteau, Max Jacob en Guillaume Apollinaire waren hun getuigen.

Na de Russische revolutie van 1817 nam het aantal welgestelde Russen in Parijs sterk toe en het is niet verwonderlijk dat zij juist voor het residentiële 8e arrondissement kozen. Nog altijd staat de wijk rondom de kathedraal bekend als 'Klein Rusland', door de aanwezigheid van Russische scholen, restaurants en theehuizen.

Het bekendste theeadres van het *quartier* is echter in Franse handen: Mariage Frères, rechts om de hoek aan de rue du Faubourg Saint-Honoré, dat al sinds 1854 bestaat en vestingen over de hele wereld bezit (zie kader 'Pratique').

Intussen zijn we het middaguur nu wel gepasseerd en hebben we iets sterkers nodig dan een kopje thee, hoe gezellig het bij Mariage Frères ook mag zijn. Gelukkig hoeven we daarvoor niet ver. Even de rue du Faubourg Saint Honoré uitlopen en we zijn op de levendige place des Ternes, op de grens met het 17e arrondissement. Op de hoek pronkt brasserie La Lorraine met strak opgemaakte vitrines vol verse *coquillages et crustacés*. Ook wie niet van zeebanket houdt, moet deze brasserie beslist proberen,

al was het maar vanwege het aantrekkelijke art deco-interieur.

Middagprogramma

Na de lunch zijn er meerdere mogelijkheden. Het 8e bezit een aantal musea die stuk voor stuk de moeite

NOG ALTIJD STAAT
DE WIJK RONDOM
DE KATHEDRAAL
BEKEND ALS 'KLEIN
RUSLAND', DOOR DE
AANWEZIGHEID
VAN RUSSISCHE
SCHOLEN,
RESTAURANTS EN
THEEHUIZEN

waard zijn, waaronder het prachtige Musée Jacquemart André. We kunnen ook wat rondlopen langs de chique boetieks ten zuiden van de avenue des Champs-Élysées. Maar dat ligt allemaal wat buiten de route en kunnen we beter voor een andere keer bewaren. Daarom nemen we de avenue de Wagram en komen zo bij de Arc de Triomphe. Nu is het de kunst om daar op een bankje te gaan zitten, de blik op het monument te laten rusten en net te doen alsof we voor de allereerste keer in Parijs zijn. Inderdaad, dat is lastig, maar probeer het toch maar eens. Probeer de sensatie van die allereerste keer weer eens naar boven te halen. In welk jaar was dat? Wie was er toen bij? Waar ligt dat fotoalbum van die trip eigenlijk? Enfin, droom maar wat weg. Maar niet te lang, want we gaan nu zigzaggend de Champs-Élysées af, richting de place de la Concorde.

Avenue des Champs-Élysées

De beroemdste avenue ter wereld is indrukwekkend vanwege zijn lengte, breedte en participatie in de 'Axe Historique'. Maar voor de rest is er eigenlijk niets aan. Shopaholics kunnen dan ook beter wat rondsnuffelen in de vele passages die aan de noordzijde van de avenue liggen, tussen de metrostations George V en Franklin D. Roosevelt.

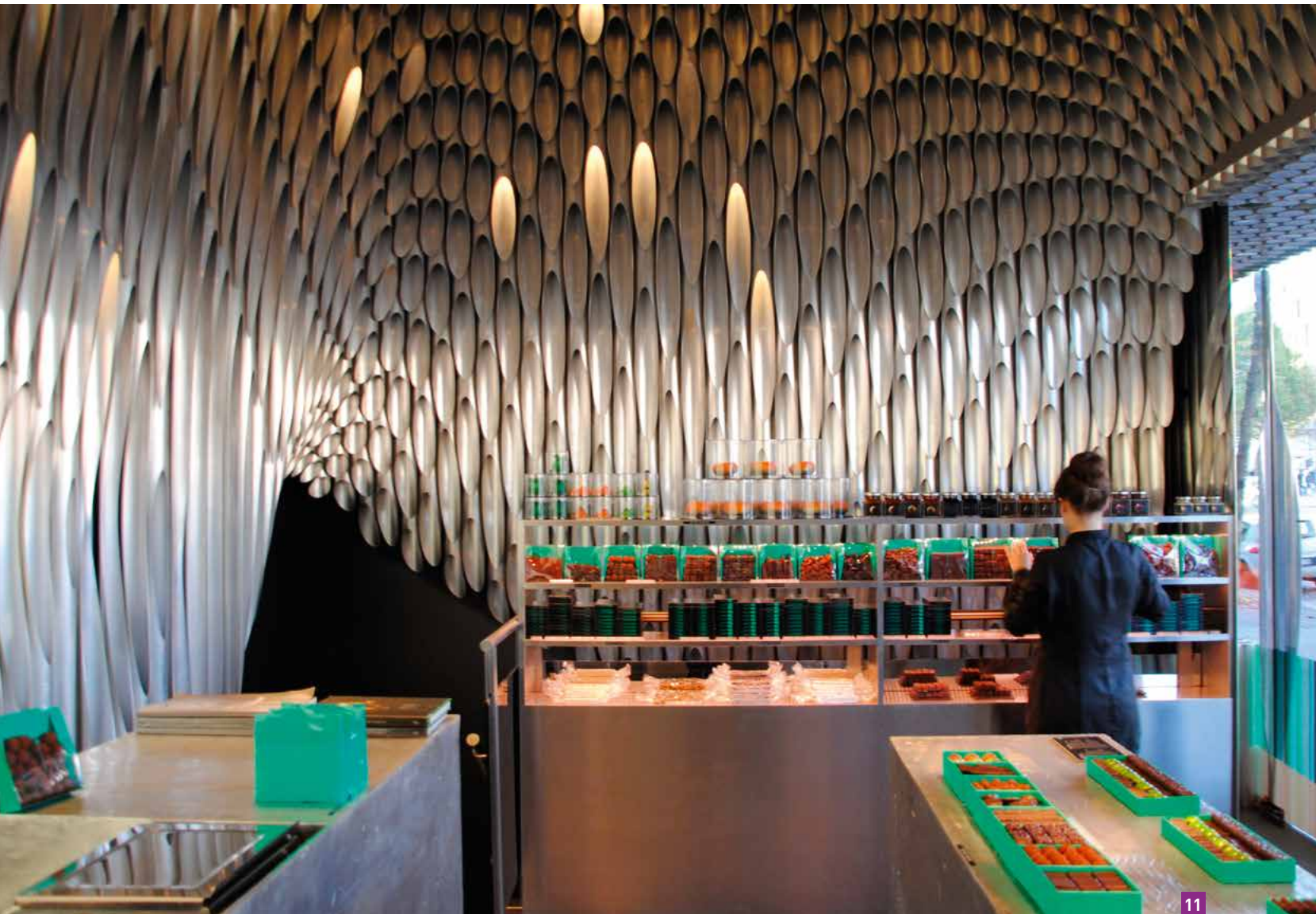
Als we nog wat verder doorlopen, komen we bij place Clemenceau, waar we voor de keus staan: of rechtsaf naar het Grand Palais en Petit Palais **9**, waar altijd wel een bijzondere tentoonstelling te zien is (zie kader Félix Vallotton), of linksaf om een blik op te vangen van het Palais de l'Élysée, de ambtswoning van president Hollande en zijn vriendin. Het maakt allemaal niet uit, als we maar weer op dit punt terugkomen.

Via de Allée Marcel Proust, in het park aan de linkerkant van de avenue, lopen we door naar de place de la Concorde. We passeren hier restaurant en theesalon Lenôtre dat ook populaire kooklessen organiseert voor amateurs (in de zin van 'liefhebbers'). Iets verderop vinden we een bijzonder beeld getiteld *La Muse* **10**, van de – kijk, alweer één – Russische beeldhouwer Alexander Bourganov.

Félix Vallotton: Het vuur onder het ijs

T/m 20 januari 2014 – De Frans-Zwitserse kunstenaar Félix Vallotton (1865-1925) behoorde in de jaren negentig van de 19e eeuw tot de kunstenaarsgroep Les Nabis ('de profeten'). Deze kring van jonge avant-garde kunstenaars sloeg een nieuwe weg in naar een sterk decoratieve kunst, beïnvloed door het werk van Gauguin en Japanse prenten. In de tentoonstelling 'Félix Vallotton: Het vuur onder het ijs' worden schilderijen en prenten gecombineerd. Circa 60 schilderijen uit diverse internationale musea als het Musée d'Orsay, het Kunsthaus Zürich en verschillende privéverzamelingen geven samen met ongeveer 40 prenten uit de collectie van het Van Gogh Museum een overzicht van alle facetten van Vallottons oeuvre. NB. De tentoonstelling is van 14 februari t/m 1 juni 2014 te zien in het Van Gogh Museum in Amsterdam. **Musée du Grand Palais, 3, Avenue du Général Eisenhower, 78008 Paris. www.grandpalais.fr**

11

Geen zuinigheid!

Ondertussen hebben we al voortschrijdend de place de la Concorde bereikt, waar we linksaf slaan, de rue Royale in. Links, op nummer 3, is het Musée Art Nouveau van Maxim's gevestigd, dat we zonder meer moeten bezoeken, al was het maar om de flamboyante museumgids Pierre-André Hélène te kunnen ontmoeten (zie kader op pagina 31).

Na afloop zetten we koers naar de place de la Madeleine. Liefhebbers mogen zichzelf na zo'n drukke dag trakteren op een luze bonbon in de

designwinkel van meester-chocolatier Patrick Roger **11** met z'n prachtige decor van gestileerde orgelpijpen. Maar let op: een klein doosje kost al gauw € 85,-. We steken nu over naar de Madeleine **12** om weer naar de stilte te kunnen

WE STEKEN NU OVER
NAAR DE MADELEINE
OM WEER NAAR DE
STILTE TE KUNNEN
LUISTEREN

luisteren, midden in dit bruisende, door autoverkeer en toeristen overheerste stadsdeel dat weer zo anders is dan de deftige place de Narvik waar we vanochtend waren, en het Parc de Monceau met zijn joggers. En terwijl we daar in die kerkbanken wat uitrusten, wordt het tijd om na te gaan denken over het diner. Het 8e is niet goedkoop, maar een dag in deze pracht-

12

wijk moet natuurlijk waardig worden afgesloten in een goed restaurant: zuinigheid kennen we hier niet. Op de pagina hiernaast staat een aantal *bonnes adresses* die een bezoek aan dit boeiende *quartier* compleet maken. *Bon appetit!*

EN ROUTE

OU MANGER & DORMIR

La Maison Blanche

Betaalbare gastronomie op (letterlijk en figuurlijk) hoog niveau, dat is La Maison Blanche. Het restaurant bevindt zich op het dak van het Théâtre des Champs-Élysées, vlak bij place de l'Alma. De grote glazen pui biedt een fascinerend uitzicht over zuid-Parijs. Vooral 's avonds ziet het er sprookjesachtig uit. Voeg daarbij de verfijnde keuken en de vriendelijke bediening en u weet op voorhand al dat dit een onvergetelijk dinertje gaat worden. Reserveren aanbevolen.

15, avenue Montaigne, 75008 Paris
reservation@maison-blanche.fr - www.maison-blanche.fr

Brasserie La Lorraine

Deze brasserie met haar strakke art deco-interieur is al bijna honderd jaar een begrip in Parijs. Prima prijs-kwaliteitverhouding en gespecialiseerd in fruits de mer.

2, place des Ternes, 75008 Paris
www.brasserielaorraine.com

Brasserie Mollard

Al zouden ze bij Mollard alleen uitsmijters serveren, dan nog is de brasserie een bezoek meer dan waard vanwege haar schitterende 'cadre 1900'-interieur. En u krijgt het er gratis bij, want de kaart is goed en de prijzen zijn niet bovengemiddeld.

115, rue Saint-Lazare, 75008 Paris
espace.clients@mollard.fr - www.mollard.fr

Hôtel Amarante Beau Manoir

Ideaal gelegen viersterrenhotel, in een rustige straat vlak achter de Église la Madeleine. Ondanks de locatie, de hoge classificering en de sfeervolle klassieke inrichting hanteert het hotel zeer redelijke prijzen (voor Parijse begrippen). Raadpleeg de website voor speciale aanbiedingen.

6, rue de l'Arcade, 75008 Paris
amarantebeaumanoirinfo@jjwhotels.com - www.amarantebeaumanoir.com

PRATIQUE

Chapelle expiatoire
Musée Jacquemart André
Mariage Frères
Petit Palais
Restaurant Lenôtre

www.chapelle-expiatoire.monuments-nationaux.fr
www.musee-jacquemart-andre.com
www.mariagefreres.com
www.petitpalais.paris.fr
www.ecole-lenotre.fr

Cocorico ! Caressez les toits,
c'est Paris bonjour ...

